

Evaluatieonderzoek AZC Elderhoeve

Inleiding

Ruim 4 jaar na de start van azc Elderhoeve is het tijd voor een evaluatie. *Het doel van deze evaluatie is bij te dragen aan de beslissing om de bestuursovereenkomst met COA over azc Elderhoeve al dan niet te verlengen.* Daartoe zijn diverse bronnen onderzocht, interviews gedaan en is een enquête onder om- en aanwonenden uitgezet. De enquête is uitgezet onder 2.718 adressen. De respons was 560 (21%). In totaal hebben 111 kort en lange interviews plaatsgevonden met om- en aanwonenden. Er zijn ook 13 betrokken ketenpartners geïnterviewd, waaronder ambtenaren van de gemeente, de manager van het azc en de wijkagent.

De opbouw van het evaluatieonderzoek is als volgt:

1) Urgentie en juridische overwegingen

In 2015 zijn we gestart met een azc omdat er sprake was van een verhoogde asielinstroom. Bij dit onderdeel wordt de huidige situatie van asielinstroom in beeld gebracht. Daarnaast worden de juridische overwegingen meegenomen.

2) Sociale en maatschappelijke vraagstukken

We willen weten welke invloed het azc heeft in de buurt voor de omwonenden en aanwonenden. En hoe hebben we meldingen samen met onze partners in de afgelopen jaren opgepakt? Op dit onderdeel gebruiken we onder andere de eerder opgestelde criteria door bureau Beke.

3) Financiële aspecten

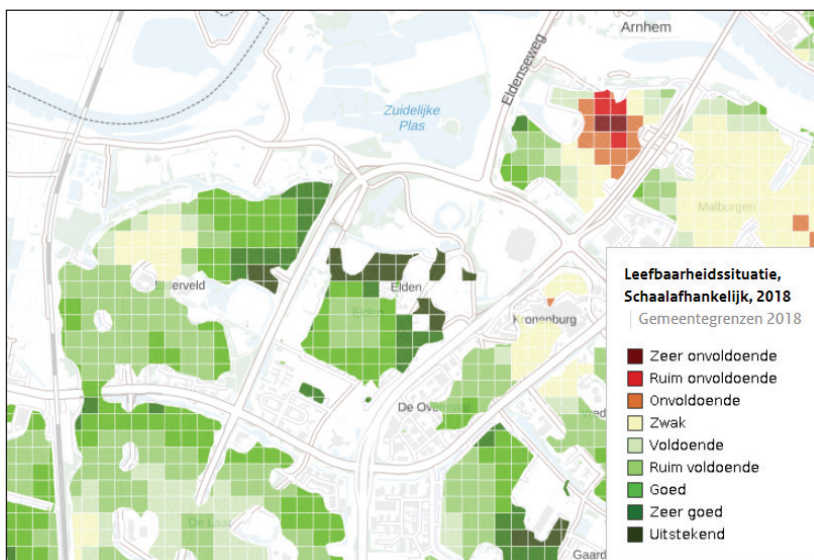
We krijgen een vergoeding van het COA voor een azc, maar we maken ook kosten. Daarom worden de (maatschappelijke) kosten en baten zover mogelijk in beeld gebracht.

1) Urgentie en juridische overwegingen

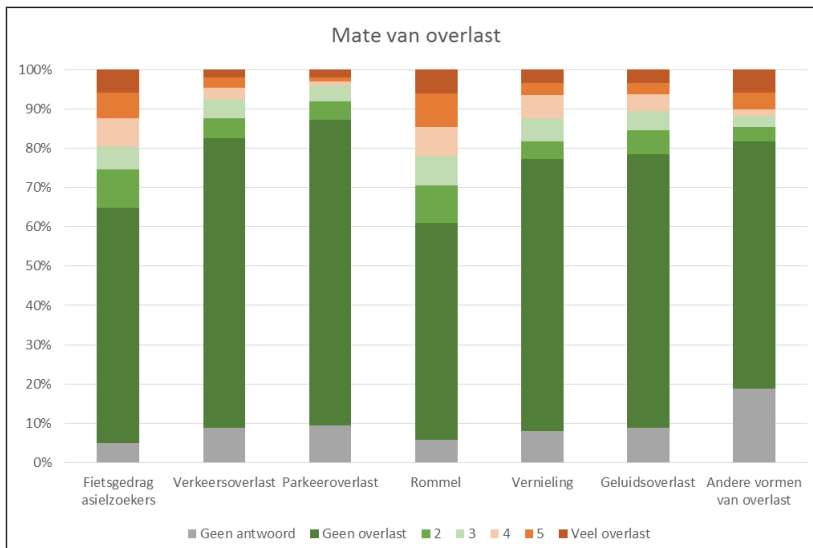
- De instroom is minder hoog dan in 2015, maar nog steeds hoger dan wat we gewend zijn;
- Er zijn in Nederland te weinig bedden om de instroom op te vangen;
- Juridisch gezien mag de gemeente de locatie verlengen omdat in het bestemmingsplan van deze locatie 'maatschappelijk' is toegestaan;

2) Sociale en maatschappelijke vraagstukken

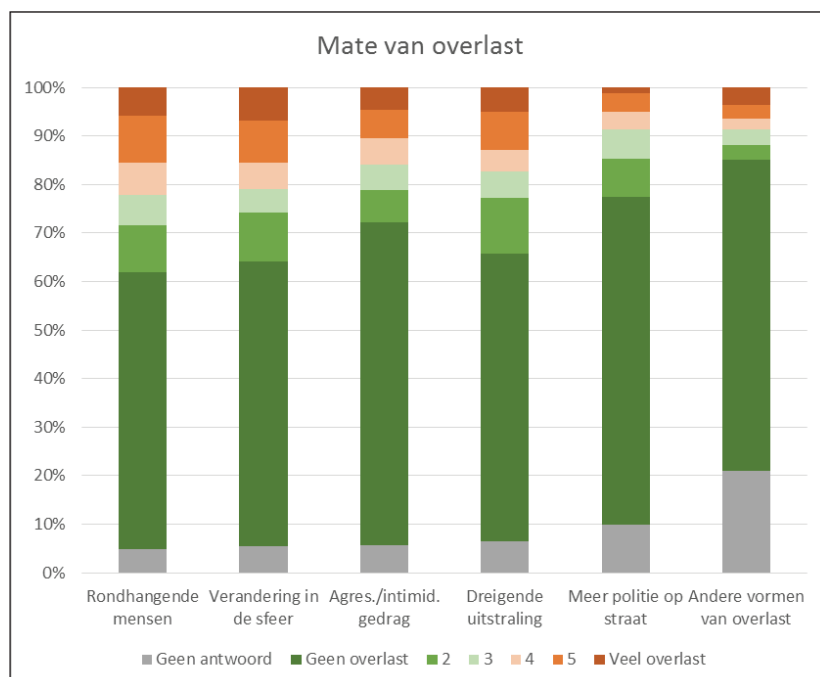
- Des te dichter men bij het azc woont, des te meer omwonenden zich aangetast voelen in hun levenssfeer door de aanwezigheid en het gedrag van asielzoekers;
- De leefbaarheid is relatief hoog in Elden, ten opzichte van andere buurten en ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Ook het gevoel van veiligheid in Elden is hoger dan in andere buurten in Arnhem. Elden is zo gezien een wijk met meer veerkracht;

- Er zijn een aantal indicatoren dat *het azc Eldenhoeve op een geschikte locatie in Arnhem staat*. De inrichting van het pand is overzichtelijk en gelijkvloers en er zijn voldoende diverse als woonruimte ingerichte kamers om goed als azc te dienen (waaronder kwetsbare groepen). Daarnaast ligt het azc op loopafstand van sociale voorzieningen. Een wijk zoals Elden met een hoog niveau van leefbaarheid en veiligheid lijkt níet op het kantelpunt te zitten van een kwetsbare wijk.
- *Er wordt overlast ervaren rond het azc*. Fietsgedrag van asielzoekers en rommel op straat worden het meest genoemd bij de fysieke vormen van overlast. Ongeveer 30% van de om- en aanwonenden ervaart overlast of zware overlast (4/5/6 op de zespuntsschaal), veelal meerdere soorten overlast. De overige 70% van de om- en aanwonenden ervaart enige of geen overlast (1/2/3 op de zespuntsschaal).
- *De overige 70% van de om- en aanwonenden ervaart enige of geen overlast*. Er is bij een deel van de omwonenden trots over het azc en zij ervaren het azc als een verrijking van de buurt;
- *Voor bewoners gaat het vaak om een optelsom waarbij ze diverse soorten overlast vaker ervaren en ieder incident, klein of groot, is er dan een teveel*. Daarbij kan worden gedacht aan rommel, verkeersoverlast, vermoedens van vernieling, fietsgedrag, vermoedens van drugshandel, een dreigende uitstraling van groepen mensen. Het is overigens niet gezegd dat deze overlast (enkel) door asielzoekers wordt veroorzaakt; verdenkingen zijn zelden hard te maken.

- Het onveiligheidsgevoel stijgt. Onder een deel van de bewoners bestaat angst om ('s avonds) rond het azc te wandelen of te fietsen. Ook nabijgelegen parken worden door hen soms gemeden. De politie doet wat in haar macht ligt en reageert adequaat op meldingen. Een negatief effect op de dynamiek tussen omwonenden en de politie is dat de politie onvoldoende gebruik maakt van de communicatiemiddelen die zij tot haar beschikking heeft. Daardoor is hun handelen bij omwonenden niet bekend, en dat kan weer zorgen voor een lager vertrouwen.
- Wat betreft de plek van het azc in Elden lijkt het erop dat *Elden en het azc weinig geïntegreerd zijn*; er zijn wel zichtbare banden tussen voetbalclub Eldenia en asielzoekers en tussen vrijwilligers in de buurt en asielzoekers, maar andere kansen om contacten te leggen en elkaars 'terrein' te betreden worden nauwelijks gecreëerd of gebruikt. In veel opzichten is het azc een stille, haast onzichtbare plek met dito bewoners.

- In de periode 2016-2017 is er wat betreft *communicatie richting om- en aanwonenden veel goed gegaan, daarna is de communicatie verzand*; zo is er bij aanvang gekozen voor twee overlegtafels (met omwonenden én aanwonenden) en is in overleg met om- en aanwonenden gekozen voor een uitgebreid maatregelenpakket. Anderzijds zijn de overlegtafels beëindigd en de gemeente hield na 2017 geen overzicht en controle meer op de meldingen van overlast. Er is daardoor aan een toegezegde maatregel geen uitvoer gegeven. Daar zijn verklaringen voor maar deze geven geen doorslaggevende reden waarom de maatregel niet is uitgevoerd.
- In de afgelopen jaren is ondanks deze situatie *wel beheer geweest van overlast door politie, gemeente (TLO) en het COA*.

De gemeente heeft zich voorgenomen een aantal maatregelen uit te voeren in de periode 2015-2017. Groen gemarkeerde maatregelen zijn uitgevoerd, zwart gemarkeerde niet.

- Gemeente Arnhem heeft meer prullenbakken geplaatst.
- De gemeente biedt financiële ondersteuning aan vrijwilligersinitiatieven rondom het azc.
- Er is extra verlichting geplaatst.
- Het hoge struikgewas bij de bushalte in de buurt van het azc is gesnoeid.
- In het half jaar na opening is de verkeerssituatie rond Elderhoeve gemonitord.
- VvE Kantorenpark Gelderse Poort en de gemeente voeren een nulmeting uit op het gebied van overlast en leegstand op het kantorenpark.
- Het COA stelt parkeerplaatsen beschikbaar voor de stichting Sunflowers Ranch en Eldenia.
- De aanvullende maatregelen en de effecten daarvan zullen na een half jaar geëvalueerd worden.
- De gemeente en de politie zullen zorgen voor voldoende (politie-)toezicht in de buurt.
- Er is een structureel overleg tussen het COA, de gemeente, omwonenden en andere betrokkenen. Daarin wordt de stand van zaken, overlast en de aanpak daarvan besproken.
- Het gebruiken van nieuwe bronnen* ten behoeve van doorlopend beheer met behulp van een nieuw op te richten overlegtafel.

3) Financiële aspecten

De kosten van het azc die te kwantificeren zijn, zijn lager dan de baten. Wel moet worden benadrukt dat de kosten en baten verspreid zijn over financieel gescheiden afdelingen in de gemeente. De geldstromen staan niet met elkaar in verband en zijn niet simpel te zien als één 'potje'.